

ΒΕΡΓΟΥΛΑΙ—ΑΡΚΑΔΙΟΥΠΟΛΙΣ—ΛΟΥΛΕΒΟΥΡΓΑΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΚΑΔΙΟΥΠΟΛΕΩΣ

«... ἀγασθεὶς τὴν εὐφυΐαν τοῦ τόπου καὶ πολυτελῶς ἀνοικοδομησάι καὶ οἰκήτορας ἐκ τῶν ἐπιφανῶν ἐγκαθιδρύσας εὐδαίμονά τε καὶ ὀλίβαν ἀποδείξαι—τὴν Ἀρκαδιούπολιν—καὶ τῶν κατὰ τὴν Θράκην ἄλλων ὑπερέχουσαν πολλῶν μετὰ τὴν μεγάλην Πόλιν.»

Ἰω. Καντακουζηνῶ τόμ. Β'.

Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Ἡμερολογίου τοῦ 1934

Σταύρου Ν. Ζερβοπούλου

ΚΟΝΙΠΟΛΙΣ 1934

Τόποις «ΜΕΡΚΕΖ»

713

ΒΕΡΓΟΥΛΑΙ-ΑΡΚΑΔΙΟΥΠΟΛΙΣ-ΛΟΥΛΕΒΟΥΡΓΑΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΚΑΔΙΟΥΠΟΛΕΩΣ

‘Ο Τεάρος και ἡ στήλη τοῦ Δαρείου — Παρὰ τὰς συμβολὰς τῶν ποταμῶν — Συγκοινωνία — Τοῦμπεσ — Περιπέτεια κατὰ τοὺς μέσους χρόνους — Πεδιάς, φύσις, ἰτέαι — Ἐκκλησία Ἀρκαδιουπόλεως — ὁ Ναζιανζοῦ Ἰγνάτιος
Τὰ εἰρηνικὰ ἔτη καὶ τὰ ἔτη 1912—22
Ἡ ἔνδοξος σημαία

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

ΤΩΝ ΕΝ ΑΡΚΑΔΙΟΥΠΟΛΕΙ

ΚΕΚΟΙΜΗΜΕΝΩΝ

Ο ΤΕΑΡΟΣ ΚΑΙ Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΔΑΡΕΙΟΥ

‘Ο Ἡρόδοτος περιγράφων τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Δαρείου κατὰ τῶν Σκυθῶν (508 π. Χ.) διηγείται ὅτι μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ Βοσπόρου, τὸν ὁποῖον ἐγεφύρωσεν ὁ Σάμιος Μανδροκλῆς, ὁ μὲν στόλος περιλαμβάνων ἑξακόσια πλοῖα ἐπέρασε τὰς Κυανέας πέτρας καὶ ἐπλευσε πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἰστροῦ ποταμοῦ, αἱ δὲ ἑπτακόσιοι χιλιάδες τοῦ περικοῦ διέβησαν τὸν πολύχθιν Βοσπόρειον πορθμὸν ἐξευγμένον εἰς τὸ μέσον τῶν στομιῶν μὲ τὴν γέφυραν τοῦ Σαμίου ἀρχιτέκτονος καὶ ἐπροχώρησαν πρὸς βορρᾶν διὰ μέσου τῆς Θράκης ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Μεγάλου Βασιλέως. Μετὰ τὴν πρώτην πορείαν ὁ στρατὸς ἐστρατοπέδευσε πλησίον τῶν πηγῶν τοῦ Τεάρου ποταμοῦ καὶ ἀνεπαύθη τρεῖς ἡμέρας. Ἐξηκολούθησε δὲ τὸν δρόμον ὁ Δαρεῖος ἀφοῦ προηγουμένως ἔστη-

σεν ἐκεῖ στήλην ἀναμνηστικὴν μὲ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν: *Αἱ κεφαλαὶ τοῦ Τεάρου δίδουσι ἄριστον ὕδωρ καὶ ὠραιότατον. Εἰς ταύτας ἦλθε στρατηλατῶν κατὰ τῶν Σκυθῶν ἀνὴρ ἄριστος καὶ ὠραιότατος πάντων ἀνθρώπων Δαρεῖος δ' Ὑστάσπουσ, βασιλεὺς τῶν Περσῶν καὶ ἀπάσης τῆς ἡπείρου.* (1)
Ἦσαν δὲ τριανταοκτὼ αἱ πηγαὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου, τρέχουσαι ἀπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πέτραν καὶ ἄλλαι μὲν ψυχραὶ ἄλλαι δὲ θερμαὶ προσφέρουσαι ὕδωρ ἰαματικὸν εἰς δερματικὰς παθήσεις ἀνθρώπων καὶ ἔππων. (Ἡροδ. βιβλ. Δ' 87—92).

Τὰς πηγὰς αὐτὰς ἐπεσκέφθη ὁ

(1) Τεάρου ποταμοῦ κεφαλαὶ ὕδωρ ἄριστόν τε καὶ κάλλιστον παρέχονται πάντων ποταμῶν καὶ ἐπ' αὐτὰς ἀπίκετο ἐλαύνων ἐπὶ Σκύθας στρατὸν ἀνὴρ ἄριστός τε καὶ κάλλιστος πάντων ἀνθρώπων Δαρεῖος ὁ Ὑστάσπουσ, Περσῶν τε καὶ πάσης τῆς ἡπείρου βασιλεὺς, (Βιβλ. Δ' 91),

γράφων τὰ πενιχρὰ ταῦτα σημειώματα. Ἀλλὰ ἡ ἐντυπωτικὴ πληροφορία τοῦ Ἡροδότου περὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πέτρας δὲν φαίνεται πιθανή, ἐκτὸς ἂν ὑπονοήσωμεν τὴν πετρώδη λοφοσειρὰν παρὰ τὴν ὁποίαν σήμερον κείνται τὰ γειτονικὰ χωρία Γέννα καὶ Βουνάρχισαρ ἐντὸς τῶν ὁποίων εὐρίσκονται εἴκοσι καὶ μία, ψυχραὶ ὕμωσ ὄλαι αἱ πηγαί, ὧν αἱ 16 εἶναι πηγαὶ τοῦ *Γένναδερσι*. Αὐτὸς μᾶλλον πρέπει νὰ εἶναι ὁ Τέαρος ὁ ὁποῖος, καθὼς καὶ ὁ πατήρ τῆς Ἱστορίας σημειώνει, χύνεται εἰς τὸν Κοντάδεστον (Καραγάτσδερεσι) ὁ δὲ Κοντάδεστος εἰς τὸν Ἄγριάνην ὁ δὲ Ἄγριάνης εἰς τὸν Ἐδρον καὶ ὁ Ἐδρος εἰς τὴν θάλασσαν πλησίον τῆς Αἴνου. Ἡ συμβολὴ τοῦ Τέαρου ἀπέχει εἰκοσιπέντε χιλιόμετρα ἀπὸ τὰς πηγὰς του καὶ ἕξ χιλιόμετρα ἀπὸ τὸν Ἐργίνην. Δὲν ἀναφέρει μόνον ὁ Ἡρόδοτος τρίτον τι ρεῦμα τὸ σημερινὸν *Μαναστήρδερε*, (2) τὸ ὅποιον ἔχει τὰς πηγὰς του ὀλίγον βορειότερον ἀπὸ

(2) Δὲν εἶναι ἀπίθανον ὅτι εἰς τὸ πλησιόχωρον θαυόλλιον Σαρχανλῆ ὑπῆρχε μοναστήριον ἕξ οὗ καὶ ὁ διαρρέων παραπόταμος τοῦ Τέαρου ἔλαβε τὸ ὄνομα. Ἐκεῖ ὑπῆρχε τὸ ἀγίασμα τῆς 8ης Σεπτεμβρίου πανηγυριζόμενον ὡς Σαρχανλῆ πανατρή ἐν τυμπάνοις καὶ χοροῖς ἐπὶ τριήμερον ἐν συρροῇ καὶ περιόκων ὀρθοδόξων χωρικῶν. Ἄλλα δύο ἀγιάσματα πλησιέστερα ἐτιμῶντο τῆς Ἁγίας Κυριακῆς κοντὰ στῆ μάννα καὶ τὸν ὕδατοφράκτιν (μπέντι) τοῦ Κονταδέστου, τῆς δὲ Ἁγίας Παρασκευῆς παραπλάγι εἰς τὸ σταμπόλγιλον, ἀριστερὰ τῆ εἰσιόντι εἰς τὴν κωμόπολιν.

τὰς πηγὰς τοῦ Κονταδέστου μέσα εἰς τὰς φάραγγας τοῦ Μικροῦ Αἴμου εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ χωρίου Σκεπαστοῦ. Τὸ ρεῦμα αὐτὸ ἐνώνεται σήμερον μὲ τὸν Τέαρον ἑκατὸν μέτρα πρὸ τῆς συμβολῆς μετὰ τοῦ *Καραγάτσδερε*.

ΠΑΡΑ ΤΑΣ ΣΥΜΒΟΛΑΣ ΤΩΝ ΠΟΤΑΜΩΝ

Κοντὰ εἰς τὰς συμβολὰς τῶν ρευμάτων τούτων ἔκειτο ἡ παλαιὰ θρακικὴ πόλις *Βεργούλαι ἢ Βεργούλη ἢ Βεργούλιον*. Ὁ γεωγράφος Πτολεμαῖος ὀνομάζει τὴν Βεργούλην μεγάλην τῆς Θράκης πόλιν, τῆς ὁποίας ὕμωσ ἄγνωστος εἶναι ὁ κτίτωρ καὶ ὁ χρόνος τῆς κτίσεως. Καταστραφεῖσα κατὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν Γόθων, ἀνεκτίσθη κατὰ μὲν τὸν Κεδρινὸν ὑπὸ τοῦ Θεοδοσίου καὶ μετονομάσθη *Ἀρκαδιούπολις* πρὸς τιμὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀρκαδίου, κατὰ τὴν γνώμην δὲ τοῦ Θεοφάνους, Λέοντος τοῦ Γραμματικοῦ, *Μιχαὴλ Χωιάτη* κ. ἄ., ἀνεκτίσθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀρκαδίου (383—408). Εἶναι πιθανὴ ἡ ὑπόθεσις ὅτι ὁ πατήρ ἐσχεδιάσεν ἢ καὶ ἤρχισε τὴν ἀνέγερσιν ὁ δὲ υἱὸς καὶ διάδοχος ἀπετελείωσε τὴν ὀχύρωσιν τῆς Ἀρκαδιούπολεως, ἡ ὁποία μετὰ πάρεδον χιλίων ἐτῶν μετονομάσθη *Τσατάλβουργας* μέχρι τοῦ 1750 καὶ ἔπειτα *Λουλέβουργας*, ὅπως ὀνομάζεται καὶ σήμερον. Τὸ *τσατάλ* σημαίνει διακλάδωσιν καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι παρὰ τὴν Ἀρκαδιούπολιν ἤρχιζεν ἡ διακλάδωσις τῆς ἀμαξίτης ὁδοῦ Κωνσταντινουπόλεως πρὸς

τὴν Οὐγγαρίαν καὶ Πολωνίαν. Ἡ δὲ σημερινὴ ὀνομασία προήλθεν ἀπὸ τοὺς πύργους οἱ ὁποῖοι ἐσώζοντο μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 19ου αἰῶνος, (3) ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰς πηλίνας καὶ χρυσομένας καπνοσύριγγας (*lulè*) τοῦ κατασκευάζοντο, ὅπως γράφει εἰς τὰς ὁδοιπορικὰς του ἀναμνήσεις (1767) ὁ ἐκεῖθεν διελθὼν Ἰγνάτιος Σαράφογλου ὁ Ναζιανζοῦ ἐν συμφωνίᾳ μὲ τὸν Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλον τὸν ΣΤ' (1813—1818).

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΙ

Τὸ Λουλέβουργας σιδηροδρομικῶς συνεδέθη μὲ τὴν Σταμποῦλ τὸ ἔτος 1873, ὅποτε ἐπεκταθεῖσα ἤρχισε νὰ ἐργάζεται ἡ γραμμὴ μέχρι Κούλεβουργας τοῦ νῦν Πυθίου. Ὁ ὀμώνυμος σταθμὸς εὐρίσκεται μετὰ τὸ 212ου καὶ 213ου χιλιομέτρου ἀπὸ τῆς Πόλεως, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς σιδηροδρομικῆς γέφυρας τῆς *Ἐργίνας*. Σήμερον ἐκτὸς

(3) Οἱ κάτοικοι τοῦ γειτονικοῦ χωρίου Ἀϊβαλῆ μέχρις ἐσχάτων ὀνόμαζον τὸ Λουλέβουργας «Κάστρον» καὶ τοὺς κατοίκους «Καστηνοὺς» καὶ ἔλεγαν ἢ ἀπ' αὐτῶν τὸν Κάστρον, ἔρχομαι ἀπ' τοῦ Κάστρου, αὐτὸς εἶναι καστρ'νός. Οἱ Βουργασιανοὶ μὴ βλέποντες τείχη καὶ πύργους ἐγέλοσαν ἀκούοντες τὴν τισαύτην ὀνομασίαν τῆς κωμοπόλεως τῶν, τὴν ὁποίαν ἐκ παραδόσεως ἐγνώριζαν μόνον μὲ τὸ ὄνομα Κάστρον οἱ Ἀϊβαλιῶται, ποὺ εἶχον ἀποικισθῆ ἔκει περὶ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος ἐκ τῆς περιφερείας τῶν Κυθωνιῶν καὶ ἐπομένως εἶχον γνωρίσει ἀκέραιον τὸ φρούριον μὲ τὰ τείχη καὶ τοὺς πύργους, ὀνόμασαν Κάστρον τὴν κωμόπολιν καὶ καστηνοὺς τοὺς κατοίκους.

τῆς ἀτμαμάξης ἐξυπηρετεῖ τὴν συγκοινωνίαν καὶ τὸ λεωφορεῖον τὸ ὁποῖον καθεκάστην διατρέχει τὴν παλαιὰν καὶ μεγάλην ἀρτηρίαν *Σταμποῦλ—Ἐδίρνε*, μήκους 250 χιλιομέτρων. Διὰ νὰ φθάσῃ εἰς Λουλέβουργας προσεγγίζει τὸν Τσεκμεδζὲ τὴν Σηλὺβριαν, Τσορλοῦν, Καριστράν καὶ διέρχεται πρὸ τοῦ *σαράη ἀβλουσοῦ*, διὰ μέσου τῆς ἀγρόρας τῆς κωμοπόλεως, ἔμπροσθεν τοῦ ἀριστοτεχνικοῦ μουσουλμανικοῦ τεμένους, κάτωθεν τοῦ *κουμπὲ* ποῦ ἐνώνει τὴν αὐλὴν τοῦ στρατῶνος μὲ τὸ προαύλιον τοῦ τεμένους. Ἐπειτα τὸ λεωφορεῖον διασχίζει σινοικίαν καὶ φθάνει *στὴν ἀκρα*, ἔπου κείται ἡ πετρινὴ γέφυρα (Τας Κόπρου) (4) τῶν ἠνωμένων ποταμῶν, περὶ καὶ ἐπὶ ἐδάφους ἐλαφρῶς ἀνηφορικοῦ ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν εὐρίσκεται εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ *Ἐδίρνε μπαϊρὶ* καὶ φθάνει εἰς *Ἐδίρνε* ἀπέχουσαν 75 χιλμ. ἀφ' οὗ προσεγγίση εἰς Βαδάεσκη καὶ Χάφσαν.

ΤΟΥΜΠΕΣ

Συνήθεια ἐπεκράτει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις—ὀμιλοῦν περὶ τούτου καὶ τὰ δημηρικὰ ἔπη— νὰ συσσωρεύουν μέγαν ὄγκον χώματος καὶ νὰ σχηματίζουσαν κωνικοὺς τύμβους ἐπάνω

(4) Τὸ τζαμί καὶ ἡ πετρινὴ γέφυρα μὲ τέσσαρες καμάρες εἶναι ἔργα τοῦ περιφήμου Καισαρέως ἀρχιτέκτονος Σινὰν ὅστις ἔχει κτίσει 51 οἰκοδομήματα καὶ 81 τζαμία, ὧν σπουδαιότατον τὸ ἐν Ἐδίρνε τέμενος Σουλτάν Σελίμ (1600).

εις τους τάφους ἐνδόξων νεκρῶν. Ἡ λαϊκὴ γλῶσσα ὀνομάζει **τοῦμπε** μαγούλες ἢ κουρμούλες, τοιοῦτους τεχνητοὺς λοφίσκους, πού εὑρίσκονται εἰς τὴν Βοιωτίαν, Θεσσαλίαν, Μακεδονίαν καὶ Θράκην χωρὶς ὁμῶς νὰ σκεπάζουν πάντοτε τάφους. Δύο τοιαῦτα **τοῦμπε** εὑρίσκονται ἀνατολικῶς τοῦ Λουλέβουργας ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων Σταμπὸλ μπαϊρί, εἰς ἡμίωρον πεζῆ ἀπόστασιν ἢ πλησιέστερα, ἄλλη δὲ μία ὑπάρχει δυτικῶς εἰς τριπλασίαν ἀπόστασιν πλησίον τοῦ χωρίου Ἀϊβαλῆ. Αἱ κορυφαὶ τῶν λοφίσκων αὐτῶν πού κεινται ἐπὶ τῶν ἐλαφρῶν ὑψωμάτων τῆς θρακικῆς πεδιάδος, συγκοινωνοῦν ὀπτικῶς καὶ δὲν εἶναι ἀπίθανος ἡ γνώμη ὅτι ἐν καιρῷ νυκτὸς ἠγάπτοντο ἐκεῖ φῶτα ἢ φλόγες διὰ νὰ εἰδοποιηθῆ ὁ φρουρὸς τοῦ πλησιέστερου τύμβου καὶ αὐτὸς πάλιν νὰ κάμῃ εἰς τὸν παρακάτω τὸ ἴδιον σῆμα ὥστε νὰ δικαιωθῶνται νὰ ὀνομασθοῦν πρόδρομοι τοῦ ὀπτικοῦ τηλεγράφου. Τὴν γνώμην αὐτὴν ἐνισχύει ἡ κατασκευὴ λοφίσκων κατὰ μῆκος τῆς παλαιᾶς ὁδοῦ Ἀδριανουπόλεως—Ἀρκαδιουπόλεως—Τυρολόγης—Σηλυβρίας.

ΠΕΡΙΠΗΤΕΙΑΙ

ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΜΕΣΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

Ὡς ἐκ τῆς στρατηγικῆς θέσεώς της ἡ κωμόπολις ὑπέστη ἐχθρικὰς καταστροφάς. Τὸ 376 μ. Χ. οἱ Βισιγότθων—μεταξὺ Δουνάβειος καὶ Αἰμου—ἐπανεστάτησαν κατὰ τοῦ Οὐάλεντος καὶ ἐληλάτησαν τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν. Ὁ Οὐάλης

τότε ἐπιστρέψας ἀπὸ τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατείαν καταρτίζει τὰς στρατιωτικὰς του δυνάμεις ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ παρὰ τὴν Ἀδριανουπόλιν μάχεται κατὰ τῶν Βισιγότθων, ἀλλὰ νικάται καὶ ἐξαφανίζεται. Θεοδόσιος ὁ Μέγας ἐφρόντισε νὰ ἐπανορθώσῃ τὰς ἐλλάδας τῶν ἐπιδρομῶν καὶ ἀνήγειρε τὰς καταστραφείσας πόλεις. Μεταξὺ αὐτῶν ἦτο καὶ ἡ Βεργούλη, ἡ ὁποία μετὰ δεκαεπτὰ ἔτη ὑπέστη νέαν δῆωσιν ὑπὸ τοῦ Ἀλαρίχου, ὅστις ὅταν ἀποθανόντος τοῦ Θεοδοσίου ἐν Κωνσταντινουπόλει περιήλθεν ἡ ἀρχὴ εἰς τὸν ἐνδεκαετῆ Ἀρκαδίον (395) ἀνεκηρύχθη βασιλεὺς ὑπὸ τῶν Γότθων εἰσέβαλε καὶ ἐληλάτησε τὴν Θράκην καὶ ἐφθασε μέχρι τῶν τειχῶν τῆς πρωτεύουσας.

Ἐκτοτε ἀχρηστεύεται τὸ θρακικὸν ὄνομα Βεργούλη, ἡ ὁποία ὅπως εἴπομεν μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου ὡς μεγάλη πόλις τῆς Θράκης μὲ ἀγνωστον κτίτορα καὶ σκοτεινὴν ἱστορίαν, ὁποία εἶνε ἡ ἀρχικὴ ἱστορία καὶ τῶν ἄλλων θρακικῶν πόλεων. Ὀνομάζεται **Ἀρκαδιούπολις** ἀπὸ τοῦ ἔτους 403 ἐκ τοῦ Ἀρκαδίου. Καταστρέφεται καὶ λεηλατεῖται ὑπὸ τῶν ὀρδῶν τοῦ Ἀττίλα ὁ ὁποῖος τὸ 442 ἐπεχείρησε φοβερὰν ἐπιδρομὴν μὲ στόχον τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐβδομήντα διάφοροι πόλεις ἐκυριεύθησαν μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ νεοτείχιστος Ἀρκαδιούπολις.

Τὸ 559 ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ οἱ Οὐννοι ὑπὸ τὸν Ζαβεργᾶν ἐφθασαν μέχρι τῶν τειχῶν τῆς Πόλεως, ἐνική-

θησαν ὑπὸ τοῦ Βελισαρίου καὶ ὑποχωροῦντες ἐστρατοπέδευσαν μεταξὺ Ἡρακλείας καὶ Ἀρκαδιουπόλεως τὰς ὁποίας δεινῶς ἀλλὰ ματαίως ἐπολιόρησαν. Τρεῖς ἄλλας ἐπιδρομὰς ἔκαμαν οἱ Σκλαβῆνοι καὶ Οὐννοι ὀλεθρίας διὰ τὴν Θράκην ἀπὸ τοῦ 580 μέχρι τοῦ 610.

Ἐπὶ Λέοντος τὸ 813 εἰσέβαλεν ὁ Κροῦμος εἰς τὴν Θράκην καὶ ἐρείπια ἐκάπνιζον ἀπὸ Προποντίδος μέχρι Αἰμου. Ἡ πλουσία καὶ πολυάνθρωπος Ἀρκαδιούπολις ἐκυριεύθη τότε διηρπάγη καὶ ἐξηνδραποδίσθη. Ἦναγκάσθη δὲ νὰ μείνῃ ἐκεῖ ὁ δάρβαρος ἐπὶ 15 ἡμέρας λόγῳ τῆς πλημμύρας τῶν ποταμῶν καὶ ἀπέθανεν ἀπροόπτως ἐν Ἀρκαδιουπόλει ὁ Κροῦμος τὴν 14ην Ἀπριλίου. Ἔταν ἡττηθεὶς ὑπὸ τοῦ Λέοντος κατὰ κράτος ἐπεχείρησε τὸ ἐπόμενο ἔτος 814 νέαν εἰς Θράκην εἰσβολήν.

Τὸ 970 ὁ Τιμισκῆς εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Ἀρκαδιουπόλεως διὰ στρατηγῆματος ἐνίκησε τοὺς Πατρινάκας Ρώσους νίκην παραδόξως πῶς ἀμφισθητουμένην ὑπὸ Ρώσων ἱστορικῶν.

Τὸ 1047 ὁ ἐξόριστος στρατηγὸς Λέων Τορνίκιος μαζὺ μὲ ἄλλους ἐξορίστους κατέστησε τὴν Ἀρκαδιούπολιν κέντρον ἐνεργειῶν ἐπαναστατικῶν κατὰ τοῦ Μονομάχου ἀλλὰ ἡττήθη.

Τὸ 1080 ἡ Ἀρκαδιούπολις προσεβλήθη ὑπὸ Σκυθῶν ἐπιδρομῶν τὸ δὲ 1194 εἰς τὴν πεδιάδα της ἐνικήθησαν ὑπὸ τῶν Βλαχοβουλγάρων οἱ δομέστικοι Γίδος καὶ Βατάτσης.

Τὸ 1204 κατελήφθη ὑπὸ τῶν Φράγκων.

Τὸ 1205 δεινῶς πιεζόμενοι ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν ἐπανεστάτησαν οἱ Ἀρκαδιουπολίται μετὰ καὶ ἄλλων θρακῶν ἐν συμμαχίᾳ μετὰ τοῦ ἡγεμόνος τῶν Βουλγάρων Ἰωαννίτση. Ὁ Βαλδουῖνος ἔστειλε στρατὸν ὅστις ἐφθασε μέχρι Δρυζιπάρας (Καριστρᾶν) καὶ οἱ ἐν Ἀρκαδιουπόλει κάτοικοι ἀπεμάκρυναν τὰ γυναικόπαιδα, ἐνῶ οἱ νέοι ὀπλισμένοι ἐπανήλθον καὶ ἐπολιόρησαν τὴν λατινικὴν φρουρὰν ἐπὶ μίαν νύκτα ἢ ὅποια ἦτο προτεραία ἡττης καὶ ἀνηλεοῦς σφαγῆς ὄλων τῶν πολιορκητῶν ὑπὸ τῶν σταυροφόρων. Τὸν Ἀπρίλιον ὅμως τοῦ ἴδιου ἔτους ὁ Βαλδουῖνος ἡττήθη παρὰ τὴν Ἀδριανούπολιν ἠχμηλωτίσθη καὶ ἐθανατώθη, αἱ δὲ μεσόγειοι θρακικαὶ πόλεις ἀνεκτησαν τὴν ἐλευθερίαν. Ὁ ἀδελφὸς καὶ διάδοχος τοῦ Βαλδουῖνου Ἐρρίκος ἐξελθὼν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκυρίευσεν τὴν καὶ πάλιν ἐκκενωθεῖσαν Ἀρκαδιούπολιν «ἀνέμοις μόνον οἰκήσιμον.» Οἱ κάτοικοι ἀργότερον ἐπανήλθον καὶ κατώκησαν προτιμήσαντες τὸν φραγκικὸν τοῦ βουλγαρικοῦ ζυγοῦ, ὅποτε νέα εἰσβολὴ τοῦ «Ἑλληνοκτόνου»—ὅπως ἀπεκάλεσεν ἑαυτὸν ὁ Ἰωαννίτσης—νέας συμφορὰς ἐφερῆν εἰς Θράκην καὶ δὴ εἰς τὴν Ἀρκαδιούπολιν καὶ τὸν Ἀθῦραν.

Ἀπληλευθρώθη τὸ 1261 μ. Χ. ὁμοῦ μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, διότι ἡ τύχη τῆς κωμοπόλεως ἦτο συνδεδεμένη μὲ τὴν Πρωτεύουσάν, τῆς ὁποίας μακρυνὰ ἀμυντικὰ ἔργα ἦσαν τὰ διάφορα θρακικὰ ὄχυρά πολίσματα, κτισθέντα πρὸς ἐξάντησιν τοῦ κατὰ τῶν τειχῶν τοῦ Βυζαντίου ἀπὸ βορρᾶ προελαύνοντος στρατοῦ. Ὁ μετ' ἐμποδίων αὐτὸς πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν δρόμος οὐκ ὀλίγον συνετέλει εἰς τὸ νὰ εἶναι ὀλιγώτερον ἐπικίνδυνα τὰ εἰσελαύνοντα φύλα. Μό-

νον ή στρατιωτική ιδιοφυία τών Ὀσμανιδῶν και ή μεθοδική πρόοδος και προετοιμασία πρὸς τὴν μεγάλην ἄλωσιν ἐπέτυχε και κατελήφθη τὸ 1453 ή Κωνσταντινούπολις ἀφοῦ προηγουμένως ἀπεγυμνώθη τῶν μακρῶν αὐτῆς προπυργίων. Οὕτω ή Ἀρκαδιούπολις σὺν τῷ φρουρίῳ ἀνοικοδομηθεῖσα τὸ 1342 ὑπὸ τοῦ Καντακουζηνοῦ (5) κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Ὀρνῶς βῆη ἔρημος κατοίκων τὸ 1361 και ἀπετέλεσε μέρος τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Ὑπὸ τὸ τελευταῖον ὄνομα **Δουλέβουργας**, ἔγινε πασίγνωστος περὶ τὰ μέσα τοῦ Ὀκτωβρίου 1912 διὰ τῆς ἠρωικῆς ἀμύνης τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ ἐναντίον τοῦ Δημητρίου, ἔλευθερωθεῖσα μετὰ ἐννέα μῆνας πρώτη, ὡς εὐρισκομένη πολὺ πλησίον και πέραν τῆς γραμμῆς Αἰνου-Μηδείας.

ΠΕΔΙΑΣ, ΦΥΣΙΣ, ΙΤΕΑΙ

Τὰ τρία ὀνόματα **Βεργούλαι**, **Ἀρκαδιούπολις**, **Δουλέβουργας**, σημειώνουν τὴν θρακικὴν ἱστορίαν τῆς κωμοπόλεως, τὴν Βυζαντινὴν και τὴν Τουρκικὴν. Καίτοι δὲ πλεόν ἢ ἀπαξ κατεστράφη, ἀνεκτίζετο και πάλιν ὄχι μόνον διότι ἦτο θέσις στρατηγικὴ ἀλλὰ και διὰ τὴν εὐ-

(5) Πρὸ Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ Ἀνδρόνικος ὁ νέος διενοήθη ἀλλ' ἀπέθανε πρὶν ἀνακτίσει τὴν Ἀρκαδιούπολιν ἀγασθεὶς τὴν εὐφυίαν τοῦ τόπου και πολυτελῶς ἀνοικοδομησαὶ και οἰκίησας ἐκ τῶν ἐπιφανῶν ἐγκαθιδρύσας εὐδαίμονά τε και ὀλίβαν ἀποδείξει και τῶν κατὰ τὴν θράκην ἄλλων ὑπερέχουσιν πολλῶν μετὰ τὴν μεγάλην Πόλιν»

φυίαν τοῦ τόπου διότι ὑπῆρξεν ἀνεκαθεν κέντρον γεωργικῶν κείμενον ἐν τῷ μέσῳ ὀμαλωτάτης πεδιάδος, ή ὁποία δικαίως χαρακτηρίζεται ὡς σιτοβολῶν. Τὴν πεδιάδα κλείει ή γαλάζια ὄροσειρὰ τοῦ Μικροῦ Αἴμου, ή θάλασσα τοῦ Μαριμαρᾶ μετὰ τὸ Τεκήρδαγ (Ἱερὸν Ὀρος) και τὰ ρεῖθρα τοῦ Ἐβρου. Θαυμάσιον θέαμα και εὐρύτατος ὄριζων ἀνοίγεται ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Ἰσταμένου πλησίον τοῦ κώδωνος τοῦ δημοσίου ὄρολογίου ποῦ εἶναι τοποθετημένον ἐπάνω εἰς κυκλοτερῆς ξύλινον κτίσμα κείμενον ἐπὶ τοῦ ἐνὸς σωζομένου λιθίνου πύργου.

Γῆ ἐριθῶλαξ και πλουσία εἰς γέννημα Ἐρωτοτροπεῖ μετὰ τὸν γεωργὸν τὸν ὁποῖον προκαλεῖ διὰ τὴν ὄργωσιν και τὴν σπείρῃ τὰ σιτάρια τὰ κριθάρια τὴν σίκαλιν τὴν βρώμην, τὸν ἀραβόσιτον. Εὐφορος εἰς πέποινας ὄσπρια και λαχανικά και ἀμπελοκήπους. Κατὰ τὴν ἀνοιξιν και τὸ θέρος ἀπλώνεται τὸ πράσινον μετὰ τὸν ὄσπριον τὰς ἀποχρώσεις. Ἐκ τῶν καρποφόρων ή ἐλαία και τὰ ἔσπεριδοειδῆ δὲν εὐδοκιμοῦν και δὲν καλλιεργοῦνται. Ἀειθαλῆ δένδρα ἐπίσης δὲν ὑπάρχουν και ὁ χειμὼν σφυρίζει διὰ τῶν γυμνῶν. Κατὰ τὰς ἄλλας ἔμωσ ἐποχὰς λαμπρῶς θάλλουν ή λεύκη ή αἰγείρος ή πίτυς ή πετελέα και ή ἰτέα ἐν παρατάξει κατὰ μῆκος τῶν ποταμίων και ή ἀγριάδα ὀργιάζει εἰς τὰς ὄχθας τοῦ αὐλακιοῦ Τεάρου τοῦ ὁποίου τὸ γρήγορον ρεῖσμα τρέχει νὰ κινήσῃ τὰς ἔλικας ἀλλεπαλλήλων ρωμαντικῶν ὕδρομύλων ὄπου τὰ εὐθυτενῆ καθά-

κια στέκονται ὡς φρουροὶ ή ὡς κατάρτια πλοίων βυθισθέντων εἰς τὸ χῶμα και ὄπου περιφέρονται μετὰ τὰ μέσάνυκτα νηρηίδες κρυπτόμεναι τὴν ἡμέραν μέσα εἰς τὰ ἀκανθώδη δικτυωτὰ τῶν βαταινιδῶν ἀγκαλιασμένων μετὰ ἀγριοτριανταφυλλέας. Εἰς τὸ ἀκαλλιέργητον τμήμα τοῦ ἐδάφους ή ἀγκαθωτῆ ἀγριοφουντουκιά προσφέρεται νὰ σκιάσῃ τὴν ὄδοιπορίαν τῆς ἀκούραστης χελώνης και νὰ προφυλάξῃ τὴν ἐπώασιν ἀσῆμου ζώης, ἐνῶ οἱ σχοῖνοι (τὰ σάζια) στολίζουν τοὺς ἐλώδεις συνοικισμοὺς τῶν βατράχων ποῦ τὸ βράδυ τραγουδοῦν τὰς δειλὰς νεροχελώνας και τὸν ἀφῶνον μικρόκοσμον τῶν ἰχθύων τοῦ γλυκοῦ νεροῦ. Χορτάρια, ἀγρολούλουδα, λουλούδια τῆς ντροπῆς λάπατα μαγκοῦτες **σαρμασίκια** χαμομήλια **παπαδίτσες** παπαροῦνες ἐν ἀφθονίᾳ — ὑπενθυμίζουσαι τὸ αἶμα μετὰ τὸ ὄποιον οἱ αἰῶνες ἐπότισαν τὴν πεδιάδα — μαργαρίτες γαλάζιες και ἀσπρονκίτρινες, ξινίθρες σπαθολούλουδα, πικραγγουριές — τῶν ὁποίων ὁ καρπὸς ἀντικαθίστα τὴν κινίνην — ψαροφάδες — ἀντὶ τοῦ κακοῦ ψωροφάδες ποῦ ή ρίζα τῶν ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὴν δερματικὴν πάθησιν — ἀκαλήφαι τσουκνίδες και τριβόλοι κεντοῦν τὸ ἀκαλλιέργητον τμήμα τοῦ κάμπου, χρωματισμένον ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς. Πιπτούσης τῆς χιόνος κάτασπρον σινδόνι σκεπάζει τὸ ἔδαφος, τὸ ὄποιον λερώνει μετὰ τὸ πλύσιμον τῆς χειμωνιάτικης βροχῆς. Ὅταν ἐπικρατήσῃ ή νοτιὰ και διαλύονται τὰ χιόνια τοῦ Μικροῦ Αἴμου, τότε ή πανσέληνος

τοῦ Φεβρουαρίου θολῆ κατοπτρίζεται μέσα εἰς τὴν πλημμυρισμένην συμβολὴν τῶν ποταμῶν, ὄποτε σκεπάζονται οἱ γειτονικοὶ λαχανόκηποι και ἀπειλεῖται ὁ βορειοδυτικὸς **μαχαλᾶς** τῆς κωμοπόλεως. Ὁ ὀλιγοήμερος κατακλυσμὸς τοῦ Κονταδέστου και τοῦ Μαναστήρδερε εἶνε ή ἐνδιαφέρουσα ποικιλία τοῦ χειμερινοῦ θεάτρου τῆς φύσεως, οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξερχόμενοι ἀπὸ τὰ πενιχρὰ καφενεῖα και τὰ μονόροφα σπίτια τῶν παρακολουθοῦν τὰ δύο ἀγριεμένα ρεύματα — διότι ὁ Τεάρος ἐλαφρότατα πλημμυρεῖ — και μετροῦν τὰς ζημίας τοῦ μὲν και τοῦ δὲ.

Τὸν χειμῶνα ὁ Ὀρφεὺς στέλλει τὰ σφυρίγματα τοῦ ἀπὸ τὰς κεφαλὰς τοῦ Τεάρου διὰ τοῦ θρακικῆς βορρᾶ, ὁ ὁποῖος μαστίζει τὴν ἀτμόσφαιραν μετὰ τοὺς γυμνοὺς κλώνους τῶν ἰτεῶν ποῦ ἐξέσταναν και τὰ χέρια τῶν ἀτάκτων μαθητῶν πρὶν καταργηθῆ τὸ ξύλο και ή βέργα ὑπὸ τῆς νεωτέρας παιδαγωγικῆς. Τὴν ἀνοιξιν διαλαλοῦν τὰ κελαδῆματα τοῦ σπουργίτου τοῦ κορυδαλοῦ και τοῦ σπίνου. Χελιδόνια ἀπειρα, ἀγγελιοὶ τῆς καλοκαιρίας ἐπανερχονται και ξαναβρίσκουν τὰς φωλεὰς τῶν και πληθὸς πελαργῶν παραθερίζοντων ποῦ διπλασιάζεται τὸν Αὐγουστον, καθρίζουν τὰ ἔλη και τὴν πεδιάδα ἀπὸ τὰ **νεροφείδια** και τοὺς **βαθρακοὺς**.

Τὸ Σαββατόβραδο τοῦ Λαζάρου ἐκόπτοντο νεοπρασινοσμένοι κλάδοι τῶν ἰτεῶν ποῦ κατοπτρίζονται εἰς τὰ θολὰ ποταμάκια και τὴν ἐπομένην Κυριακὴν διὰ τῆς ἱεράς εὐχῆς

μεταβάλλοντο εἰς θαλάσσιον φωνί-
κων καὶ τὰ δένδρα μετωνομάζοντο
βαγίες. Ἡ τελευταία προσφορά τῶν
ἀπαρχῶν τῆς ὠραίας ἐκείνης ἀνοι-
ξιᾶτικῆς φύσεως εἶχε κοπή ἀπὸ τὰς
ἰτέας τὸ **Δαζαροσάββατον τοῦ**
1922.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΡΚΑΔΙΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εἶχε δια-
δοθῆ ἐν Θράκῃ κατὰ τὸν πρῶτον
αἰῶνα ὑπὸ τῶν ἀποστολικῶν διαδό-
χων καὶ αἱ Βεργούλαι ἐνωρίτατα
ἐγνώρισαν τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν.
Πρὸ τῆς πέμπτης Οἰκουμενικῆς
Συνόδου ἡ ἐκκλησία Ἀρκαδιουπό-
λεως δὲν ἐκέκτητο ἰδίαν Ἐπισκοπὴν
διετέλει δὲ ὑπὸ τὸν Ἐπίσκοπον Βι-
ζύης. Οὕτω, ἐν Ἐφέσῳ ὑπογράφει
ὁ **Εὐπρέπιος** ὡς Ἐπίσκοπος Βι-
ζύης καὶ Ἀρκαδιουπόλεως, ὁμοίως
δὲ καὶ ὁ **Δουκιανὸς** ἢ Λουκάς ἐν
Χαλκηδόνι. Περὶ τὰ τέλη τοῦ πέμ-
πτου αἰῶνος χωρίζεται ὡς ἰδι-
αιτέρα Ἐπισκοπὴ καὶ πρῶτος
ὁ **Σαββάτιος** εἶναι γνωστὸς
ὡς Ἐπίσκοπος Ἀρκαδιουπόλεως με-
τέχων τῆς πέμπτης Οἰκουμενικῆς,
μετ' αὐτὸν ὁ **Ἰωάννης** ὡς Ἀρκα-
διουπόλεως καταδικάζει τοὺς εἰκονο-
κλάστας ἐν τῇ δευτέρᾳ τῆς Νικαίας,
καὶ ὁ **Βασίλειος** ἢ Συμεὼν λαμ-
βάνει μέρος τὸ 879 εἰς τὴν σύνοδον
Φωτίου, παρευρίσκειται ὁ **Νικηφό-
ρος** ἢ **Νικόλαος** εἰς τὴν σύνοδον τοῦ
1146 ὑπογράφων ὡς Ἀρχιεπίσκο-
πος Ἀρκαδιουπόλεως καὶ ὁ **Κων-
σταντῖνος** εἰς δύο συνόδους τοῦ
1156 καὶ 1166. Σημειωτέον ὅτι ἐν
τῷ καταλόγῳ τοῦ ψευδοεπιφανίου

(650) ἡ Ἀρκαδιούπολις ἀλματωδῶς
προαχθεῖσα εἶναι ἔδρα Ἀρχιεπισκό-
που κατέχοντος τὴν 11ην τάξιν,
Μητρόπολις δὲ ἐπὶ Ἰσαὰκ Ἀγγέ-
λου (1186—1196) κατέχουσα τὴν
82αν τάξιν ἐκ τῆς ὁποίας μετατί-
θεται εἰς τὴν 101ην ἐπὶ Ἀνδρονί-
κου τοῦ Παλαιολόγου καὶ ἀνέρχε-
ται εἰς τὴν 86ην ἐπὶ Ἀνδρονίκου
τοῦ τρίτου. Ἐπὶ Ἀλεξίου τοῦ Κο-
μνηνοῦ, λέγει Νικηφόρος ὁ Κάλλι-
στος, ὅτι ὁ Λεοντοπόλεως μετετέθη
εἰς Ἀρκαδιουπόλεως, διότι αἱ δύο
πόλεις ἦσαν τῆς αὐτῆς τάξεως, δη-
λαδὴ αὐτόνομοι Ἀρχιεπισκοπαί.

Μετὰ τὸ 1360 ὁ Ἀρκαδιουπόλεως
ἐξαφανίζεται καὶ ἀπὸ τοῦ 15ου αἰῶ-
νος δὲν εὐρίσκειται πλέον ἐντὸς τῶν
καταλόγων. (6)

Τὸ Λουλέβουργας διετέλεσε μέχρι
τοῦ 1922 ὑπὸ τὴν πνευματικὴν κυ-
ριαρχίαν τοῦ Μητροπολίτου Ἀδρια-

(6) Περὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρ-
καδιουπόλεως ἔγραψεν ὁ συμπολίτης
μου Ἄνθιμος Τουμπαλιζῆς ὅταν ἦτο
βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ Δέρκων Καλ-
λινίκου ὑπὸ τὸν τίτλον Σεβαστίας. Ἡ
μελέτη αὐτοῦ ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ «Ἐκ-
κλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» (ἔτος 22ον σελ.
211—213) τῆς 17ης Μαΐου 1902. Ἐκ
δὲ τῆς ἀνεκδότου ἐργασίας τοῦ Σάρ-
δων Γερμανοῦ, σημειῶ ὅτι τὸ 1827
αἰτήσῃ τοῦ Ἀδριανουπόλεως ἐψηφί-
σθη ὑπὸ τὸν φιλὸν τίτλον τῆς πάλαι
ποτὲ διαλαμφάσης Ἐπισκοπῆς ὁ Ἀρ-
καδιουπόλεως Ἄνθιμος. Ἐπὶ τὸν αὐ-
τὸν τίτλον ἕτεροι ἐξ ἐξελέγησαν Ἐπί-
σκοποι τῇ αἰτήσῃ τοῦ Ἐφέσου, ἐξ οὗ
συνάγει ὁ Σάρδων ὅτι πρόκειται περὶ
πόλεως τῆς Μ. Ἀσίας.

νουπόλεως (7) ὑπερίμου καὶ ἐξάρ-
χου παντὸς Αἰμιμίντου Ὁ ἔσχατος
δὲ Ἀρχιεπίσκοπος αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὁ
τέως γεραρὸς Μητροπολίτης Χίου
Πολύκαρπος.

Ο ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Τοῦ Ἰγνατίου Σαράφογλου Ἐπι-
σκόπου Ναζιανζοῦ (1760) ὑπάρχει
περιγραφή τῆς πατρίδος τοῦ Ἀδρια-
νουπόλεως, ἡ ὁποία περιγραφή εὐ-
ρέθη μεταξὺ τῶν χειρογράφων (8)
τοῦ ἀξιολογωτάτου τῆς θρακικῆς γῆς
ἀρχαιοδύφου Γεωργίου Λαμπουσιά-
δου. Μεταξὺ τῶν ποτὲ Ἐπισκόπων
τοῦ Ἀδριανουπόλεως, ὑπὸ τοῦ Να-
ζιανζοῦ ἀναφέρεται ἐκεῖ ὡς τρίτος
«Ὁ Βουκέλλου ἢ Βεργουλῶν ἢ Βερ-
γούλας κατὰ τὸν Κεδρηνόν, Ἀρκα-
διουπόλεως καὶ κοινῶς τανῶν Μπουρ-
γάζι λέγεται ἀπέχον τῆς Ἀδρια-

(7) Ἀπαξ τοῦ ἔτους ὁ Μητροπολίτης
ἐπεσκέπτετο τὸ Λουλέβουργας ὑπὸ κω-
δωνοκρουσίας καὶ μετὰ πανηγυρικὴν συ-
ναγερμὸν τῶν πνευματικῶν τοῦ τέ-
νων. Διὰ τὴν ἐποπτεῖαν, τὴν παρε-
δρεῖαν εἰς τὸ ἴδιον μετξλισὶ ὑπὸ τὴν
προεδρείαν τοῦ καὶ μακάρη — ἐπειδὴ
εἶναι ἔδρα ὑποδιοικήσεως — καὶ διὰ τὴν
ἐκδοσὴν ἀδειῶν θρησκευτικῶν γάμων
ὑπῆρχε διαρκὴς ἀρχιερατικὸς ἐπίτρο-
πος ὄριζων καὶ τὰ περίξ χωρία Ἀγ-
βαλὴ καὶ Τρούμπη. Κατὰ τὴν τελευ-
ταίαν πεντηκονταετίαν ἐπετρέπευσαν
τὸν Μητρολίτην ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δωρ-
θεὸς, ὁ Οἰκονόμος Παπαμαργαρίτης
καὶ ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ Οἰκονόμος Πα-
παθεόδωρος ὁ ἔσχατος ἀρχιερατικὸς
Ἐπίτροπος ἐν Λουλέβουργας ἀπὸ 1894
μέχρι 1922.

(8) Τὸ χειρόγραφον ἐδημοσιεύθη ἐ-
σχάτως εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις ἐκδομὸν
ἐν ἐκδόσειν περιοδικῶν «Θρακικά».

νουπόλεως ὥρας 14, ἐνταῦθα ἐμαρ-
τύρησεν ἡ Ἁγία Σεβαστιανή. Μη-
νολόγιον Σεπτεμβρίου 16».

Ὁ Θεοφιλέστατος συγγραφεὺς τῆς
περιγραφῆς ἔκαμε φαίνεται σύγχυ-
σιν τῆς Σεβαστιανῆς μετὰ τὴν Μελι-
τινήν ἐκ Μαρκιανουπόλεως τῆς
Θράκης, ὅπως γράφει τὸ Συναξάριον
τῆς 16ης Σεπτεμβρίου. (9) Ἐὰν ὑ-
πῆρχεν Ἁγία Σεβαστιανή Ἀρκα-
διουπολίτισσα θὰ ὑπῆρχε καὶ ἡ εἰ-
κόνα τῆς μέσα εἰς τὸν Ἅγιον Δη-
μήτριον, καὶ ὁ λίθινος κτισθέντα τὸ
1834, εἶτε καὶ ἄγίασμα ὅπως ἐ-
τιμῶντο αἱ παρθενομάρτυρες Κυρια-
κὴ καὶ Παρασκευή. Εὐλογον θὰ
ἦτο ἐπίσης νὰ συνηθίζετο τὸ ὄνομα
τῆς συμπολίτιδος Ἁγίας μεταξὺ τοῦ
χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ ποὺ ἀπετέ-
λει τὸ ἥμισυ καὶ πλέον τῶν κατοί-
κων τῆς κωμοπόλεως. Ἀλλὰ εἶναι
γνωστὸν ὅτι οὐδεμία ἔφερε τὸ ὄνο-
μα τοῦτο ἐκ τῶν δύο χιλιάδων γυ-
ναικῶν αἱ ὁποῖαι τὸ φθινόπωρον τοῦ
1922 πρὶν γίνῃ ὁ τρύγος μετηνά-
στευσαν πέραν τοῦ Ἐβρου.

ΤΑ ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΕΘΝ ΚΑΙ ΤΑ ΕΘΝ 1912—1922

Κλείων τὴν μελέτην αὐτὴν περὶ
τῆς πατρίδος μου θεωρῶ ὡς ἀξίαν
λόγου τὴν διαγραφὴν τοῦ κύκλου
τοῦ ἔκαμε τελευταίως ἐντὸς ἔνδεκα

(9) Ἡ Μαρκιανούπολις ἢ Μαρκια-
νόπολις ἦτο πρωτεύουσα τῆς κάτω
Μοισίας καὶ ἔδρα Ἐπισκοπῆς περιλη-
φθεῖσα ἀργότερον εἰς τὴν ἐπαρχίαν
Θράκης καὶ ὡς ἐκ τούτου μὴ συμπερι-
λαμβανομένη εἰς τινὰς καταλόγους
τῶν θρακικῶν πόλεων. Ἐκεῖτο ἐπὶ
τῆς ὁδοῦ Κων)πόλεως—Οὐγγαρίας.

έτων διὰ τὴν περάσει ἀπὸ τὸ Ὄθωμανικὸν Κράτος εἰς τὴν Τουρκικὴν Δημοκρατίαν.

Τὸ Λουλέβουργας ἐπὶ 550 ἔτη ἀπετέλει εἰρηνικὸν τμήμα τῆς Αὐτοκρατορίας. Ἐκτὸς τῆς ληστρικῆς ἐπιδρομῆς τῶν Κιρτζαλίδων περὶ τὸ τέλος τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἐπὶ Σελήμ Γ', ὀλίγους μόνον μῆνας τοῦ 1829 καὶ 1879 ἐταράχθη, δηλαδὴ κατὰ τὸν ἕκτον καὶ ὄγδοον ρωσοτουρκικὸν πόλεμον. Τὸ 1829 μάλιστα ὑπῆρξε καὶ εἰς συνταγματάρχης, Λουδοβίκος Κάρλος Μπουτπεργκ ἀποθανὼν κατὰ τὸν ἀξιωμαθὲν πόλεμον καὶ ταφεῖς ἐκεῖ ὅπως σὺν ἄλλοις γράφει ἡ ἐν τῷ ἀυλόγυρῳ τῆς Ἐκκλησίας (10) ἐπιτύμβιος ἐπιγραφή του χαραγμένη ἐπὶ μαρμάρου τετραγώνου μὲ ὕψος πᾶχος καὶ πλάτος ἑνὸς μέτρου, λατινιστὶ καὶ ρωσιστὶ ἐπὶ δύο ἀντιθέτων πλευρῶν τοῦ μνημείου, τὸ ὅποσον ἔχει μαρμάρινον ὀκτὼ ἑκατοστομέτρων ἐπιστέγασμα ὁμοιάζον πεπιεσμένον κιονόκρανον, τὸ ἴδιον δὲ ἀ-

(10) Εἰς τὸν ἀυλόγυρον τοῦ ναοῦ ὑπῆρχε τὸ πέτρινον τετράγωνον κωδωνοστάσιον καὶ ἀριστερὰ του ἀπλοῦν ξύλινον κτίριον ἢ Ἀστικὴ Σχολὴ τῶν Ἀρρένων. Ἐκεῖ μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ ἀλληλοδιδασκτικῆς συστήματος ἐδίδαξαν κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν ὁ Γιαννόπουλος ὁ Καλλίας, ὁ Τρυφωνίδης ὁ Χριστοφίδης, ὁ Σταυρόπουλος, ὁ Κ. Βογᾶς, ὁ Ι. Περισσάτης, ὁ Ε. Τυαννίδης καὶ οἱ ἐντόπιον Γ. Γεωργιάδης, Μ. Τουμπαλίδης, Α. Κοσμίδης, Α. Ἀλεξανδρίδης, Α. Γ. Αεόντης, Χ. Σταματιάδης Α. Κλαψίδης, Α. Ζαχαριάδης, Γ. Σαζανίδης καὶ Ι. Παπαθεοδώρου.

νεστραμμένον ὡς βάσιν. Κατὰ δὲ τὸν ὄγδοον ρωσοτουρκικὸν πόλεμον μεταξὺ Κοζάκων καὶ Κιρκασιῶν ἀψιμαχίαι ἀσήμενοι καὶ ἀθρόα εἰσβολὴ πεινασμένων προσφύγων ἐτρομοκράτησαν τὴν κωμόπολιν ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα.

Ἐνῶ λοιπὸν ἀπὸ τοῦ 1361 μέχρι τοῦ 1912 ἐλάχιστα ἐταράχθη ἡ εἰρηνικὴ γεωργικὴ καὶ ἡ ἐσχάτως

Παπᾶ Θεόδωρος ἀρχ. Ἐπίτροπος

προαχθεῖσα ἀλματωδῶς ἐμπορικὴ ζωὴ τῆς κωμοπόλεως ὅπως τοῦναντίον ἐντὸς τῶν ἐτῶν 1912 ἕως 1922 ἔσχε τύχην περιεργον καὶ περιπετειώδη. Κατελήφθη ὑπὸ τοῦ βουλγαρικοῦ (1912) τοῦ ὀθωμανικοῦ (1913) τοῦ διασυμμαχικοῦ (1919) καὶ (1922) καὶ τοῦ Τουρκικοῦ (1922) στρατοῦ.

Καὶ ἡ μὲν βουλγαρικὴ κατάληψις προηγήθη τῆς συνθήκης τοῦ Λονδίνου (1913 Ἀπρίλιος) δυνάμει τῆς ὁποίας ἡ πέραν τῆς γραμμῆς Αἴνου-Μηδείας Θράκη παρεδίδετο εἰς τὰς Μεγάλας Δυνάμεις, αἵτινες θὰ ἐμοίραζον τὰς καταληφθείσας ὀθωμανι-

κὰς χώρας μεταξὺ τῶν συμμάχων βαλκανικῶν Κρατῶν, ὁπότε τὸ Λουλέβουργας θὰ περιήρχετο ὑπὸ τὴν Βουλγαρίαν. Ἡ δὲ ἀνευ αἱματοχυσίας ὀθωμανικὴ κατοχὴ προηγήθη τῆς ἐπιστροφῆς του εἰς τὴν ὀθωμανικὴν Πατρίδα διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου (1913 Ἰούλιος) ἡ πρώτη διασυμμαχικὴ προηγήθη τῆς Συνθήκης τῶν Σεβρῶν (1919 Ἰούνιος) διὰ τῆς ὁποίας προσηρτήθη εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ὁπότε καὶ ἔλαβε τὴν παλαιὰν ὀνομασίαν Ἀρκαδιούπολις (1919 1922) (11) καὶ μετὰ τὴν ἀνακωχὴν τῶν Μουδανίων (1922 Ὀκτώβριος) κατελήφθη εἰρηνικῶς ὑπὸ ἀποσπάσματος τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ ἐκ μέρους τῶν συμμάχων Δυνάμεων διὰ τὴν παραδοθῆ μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας εἰς τὸν νικηφόρον στρατὸν τῆς Ἀγκύρας.

Ἡ τελευταία αὐτὴ κατοχὴ προηγήθη τῆς ἐπισήμου ἐπανόδου τοῦ Λουλέβουργας εἰς τὴν τουρκικὴν Πατρίδα διὰ τῆς συνθήκης τῆς Λωζάννης (24 Ἰουλίου 1923).

Ἡ ΕΝΔΟΞΟΣ ΣΗΜΑΙΑ

Ἐκτοτε τῆς σφριγώσεως Τουρκικῆς Δημοκρατίας ἡ σημαία, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας ἡ μνηοειδὴς σελήνη ἀναγκαλιζέται τὸ ἄστρον, αἰσίως κυματίζει εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρφανοῦ πύργου.

(11) Ὁ Σκοπὸς, τὸ Κουρί, ἡ Ἀρτσού, ἢ Μηχανιώνα ἐτιμήθησαν διὰ νέων ὁμωνύμων συνοικισμῶν πέραν τοῦ Ἐβρου, ἐνῶ τὸ ἱστορικὸν ὄνομα τῆς Ἀρκαδιούπολεως δὲν ἐδόθη παρὰ μόνον εἰς ἓνα ἄσημον ὄρονον ἔξω τῶν τειχῶν τῆς Θεσσαλονίκης καὶ εἰς μίαν ὄβον τῆς Κομοτινῆς ὅπου ἐγκατεστάθη μέρος τῆς ἀστικῆς τάξεως τῶν Ἀρκαδιουπολιτῶν. Τὸ ἄλλο τμήμα διασπάρη εἰς τὴν Δράμαν καὶ Θεσπρονίκη, ὁ δὲ γεωργικὸς κόσμος εἰς τὰς μακεδονικὰς πεδιάδας.

Κατὰ τὸ θέρος δέχεται τὰς θωπείας τῶν ἐτησίων, ποὺ διευκολύνουν τὸ ἀπογευματινὸν λύχνισμα εἰς τὰ ἀλώνια, τὸν δὲ χειμῶνα τὰς παγερὰς πνοὰς τοῦ θρηϊκιοῦ βορέα ὁ ὁποῖος φυσᾷ ἀπὸ τὰς κεφαλὰς τοῦ Τεάρου. (12)

† Ὁ Ἐλαίος ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

12 Περὶ Τεάρου ἐγράφησαν ἀνακρίβειαι ἐξ ἀφορμῆς τῆς ὑπὸ τοῦ Μελισσηνοῦ Χριστοδοῦλου ἐκδόσεως τοῦ ἔργου «Ἡ Θράκη καὶ αἱ Σαράντα Ἐκκλησίαι.» Ὁ Σαμαρτζίδης πιθανολογῶν ἐτοπθεῖται τὰς πηγὰς του πλησίον τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν, ἐπειδὴ ὁ Ἡρόδοτος γράφει ὅτι αἱ πηγαὶ εἶναι σαράντα πλὴν δύο! Ἄλλος πάλιν ἄρθρο γράφων ἐν τῇ ἐφημερίδι «Κων» πολίτην Κοντάδεστον καὶ τὸν Τεάρου θεωρεῖ πηγάζοντα ἀπὸ τὴν Γένναν καὶ τὸ Βουνάρχισαρ χωρὶς τὴν διασαφηνίζου. Ὁ Χάμερ ὀρίζει πηγὰς τοῦ Τεάρου τὰς ἐντὸς τῆς Βρύσεως (Βουνάρχισαρ) ὁ δὲ Βλάσιος Σκορδέλης εἰς τὰς θρακικὰς μελέτας του πλανώμενος, γνωμοδοτεῖ ὅτι ὁ Τσεκέρδες εἶναι ὁ Κοντάδεστος τοῦ Ἡροδότου. Καὶ αὐτὸς ὁ Ἡρόδοτος δὲν εἶναι ἀκριβὴς εἰς τὴν καταμέτρησιν τῆς θέσεως τῶν πηγῶν, αἱ ὁποῖαι γράφει ὅτι ἐξ ἴσου ἀπέχουν ἀπὸ τὴν Ἀπολλωνίαν τοῦ Εὐξείνου καὶ ἀπὸ τὴν Πέρινθον τῆς Προποντίδος. Διότι ἡ Πέρινθος εἶναι πλησιεσττέρα.

Ἐδέχθη τὴν περὶ Τεάρου γνώμην τοῦ Μελισσηνοῦ Χριστοδοῦλου ὡς λογικωτέραν. Διότι ἐὰν διὰ γεωλογικοῦς λόγους ἐχάθησαν αἱ θερμαὶ πηγαὶ καὶ ἠλαττώθη ὁ ἀριθμὸς τῶν 38 πηγῶν εἰς 21, διὰ τοῦς αὐτοῦς λόγους ὑπόθετω ἠλλαξῆ καὶ ἡ κλίσις τοῦ ἐδάφους, καὶ ἐχωρίσθη ὁ Τεάρος εἰς δύο ρεῦματα, τὸ ἐκ Γέννης καὶ τὸ ἐκ Βρύσεως. Ἐπειδὴ δὲ τὸ πρῶτον ἔχει 16 πηγὰς τὸ δὲ δεῦτερον μόνον 5, τὸ ὄνομα πρέπει νὰ δοθῆ εἰς τὸν μείζονα, ὡς ἐγράψεν ὁ Μελισσηνὸς μὴ συμφωνῶν μὲ τὸν Χάμερ καὶ τὸν Λαμπουσιάδην οἱ ὁποῖοι θεωροῦν διάδοχον τοῦ Τεάρου τὸ ρεῦμα τῶν 5 πηγῶν, στηριζόμενοι εἰς τὸ ὅτι καὶ αὐτὸ χύνεται εἰς τὸν Κοντάδεστον.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΕΛΑΙΑΣ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ

Ἐγεννήθη ἐκ πατρὸς ἱερέως Θεοδώρου ἐν Λουλέβουργας τῆς Θράκης τῷ 1885, διακούσας ἐν τῇ πατρίδι του τὰ πρῶτα μαθήματα καὶ ἐν Ἀδριανουπόλει τὰ γυμνασιακὰ. Μερίμνη τοῦ Ἀπόλεως Κυρίλλου εἰσῆχθη εἰς τὴν Θ. Σχολὴν Χάλκης ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε τῷ 1909, ὑπηρετήσας ὡς κληρικός ἐν Χαλκηδόνι, Πέραν

καὶ Γαλατᾶ. Ἐχρημάτισε καθηγητῆς τῶν ἱερῶν ἐν τῷ Ἀρρεναγωγείῳ Χαλκηδόνας, ἐν τῷ Λυκείῳ τοῦ Φῶρ καὶ ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ Τ. Βαρκελίδου. Ἐπειτα ἐν τοῖς Γυμνασίοις Ἀπόλεως ἐν τῇ σχολῇ Μέλα καὶ τῷ Κεντρικῷ Πηγείῳ Σταυροδρομίου.

Ἐχειροτονήθη διάκονος τῷ 1909 ὑπὸ τοῦ Χαλκηδόνα Γερμανοῦ, πρεσβύτερος ὑπὸ τοῦ Καρδαμύλων Ἰωακείμ τῷ

1924 μετονομασθεὶς ἀπὸ Ἰωάννου Ἀγαθάγγελος καὶ ψηφισθεὶς Ἐπίσκοπος Ἐλαίας τὴν 15 Ἀπριλίου 1926 ἔχειροτονήθη τῷ Σαββάτῳ τοῦ Λαζάρου ὑπὸ τῶν Νεοκαισαρείας Ἀμβροσίου, Σηλυβρίας Εὐγενίου καὶ Ἰμβρίου Ἰακώβου, ἀναλαθὼν τὰ καθήκοντα Ἀρχιερ. Προϊσταμένου ἐν Γαλατᾶ, θίου εὐρίσκεται μέχρι σήμερον.

Ἰπὸ τὴν ἰδιότητα ταύτην διετέλεσε μέλος τῆς Π.Κ.Ε. Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τετραετία, ἐπὶ τετράμηνον δὲ καὶ ἀναπληρωτῆς Πρόεδρος αὐτῆς, πρὸς τούτοις δὲ καὶ Ἐπόπτης τῶν Ναῶν τῆς Ἀρχιεπίσκοπῆς ἐπὶ δεκαπεντάμηνον.

Καλλιεργῶν τὸ κήρυγμα ἔχει ἀνέκδοτον ὕλικόν σημειώσεων ὑπερτριακοσίων λόγων καὶ ὁμιλιῶν, ἔχει δὲ δημοσιεύσει μέχρι τοῦδε εἰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ πλεῖστα ἠθικοθηρησκευτικὰ ἄρθρα, μαρτυροῦντα εὐρεῖαν κλασικὴν καὶ πατερικὴν μόρφωσιν, μελετηρότητα καὶ καλλιπέειαν.

Ἐκ τῶν ἄρθρων τούτων τὰ 65 ἐξεδόθησαν εἰς δύο τομίδια ὑπὸ τὸν τίτλον «Θρησκεία καὶ Ζωή».

Ἡ ἐν τῇ ἐπικαίρῳ ἐνορίᾳ Γαλατᾶ δρασίς τοῦ Ἀγίου Ἐλαίας ἐπηνέθη διὰ τοῦ ὑπ' ἀρ. πρ. 845 καὶ ἡμερομ. 22 Ἀπριλίου 1933 σεπτὸς Παρχικὸς πιπτακίου Φωτίου τοῦ Β'.

Ἐκδίδεται φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ
ἐριτίμων Ἀδελφῶν Π. ΠΕΖΑ